

مقایسه سبک‌های دل‌بستگی، احساس تنهایی و نشخوار ذهنی دانشجویان

محسن جدیدی^۱

یارعلی دوستی^۲

سیده حدیث حسینی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۵/۱۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۹/۱۳

پژوهش حاضر با هدف مقایسه سبک‌های دل‌بستگی، احساس تنهایی اجتماعی و هیجانی و نشخوار ذهنی در دانشجویان دختر و پسر طراحی شده و تحقیقی پس رویدادی از نوع علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش، دانشجویان دانشگاه‌های آزاد مازندران بودند که از بین آن‌ها، نمونه‌ای ۲۰۰ نفری (۱۰۶ دختر و ۹۴ پسر) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و همگی به مقیاس سبک‌های دل‌بستگی بزرگسالان (RAAS)، مقیاس احساس تنهایی اجتماعی (UCLA)، مقیاس احساس تنهایی هیجانی (WSL) و در نهایت، پرسشنامه ۱۰ گویه‌ای نشخوار ذهنی ترینور پاسخ دادند. اطلاعات جمع‌آوری شده با آزمون‌های آنالیز واریانس چندمتغیره و یک راهه و تحلیل رگرسیون چندمتغیره تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که تفاوت جنسیت در دو خرده مقیاس نزدیکی-دل‌بستگی و وابستگی-دل‌بستگی به لحاظ آماری معنادار نیست، اما در خرده مقیاس اضطراب-دل‌بستگی تفاوت معنادار وجود دارد. ($p < 0/05$) سبک‌های دل‌بستگی و احساس تنهایی دانشجویان می‌تواند ۱/۲۳ درصد نشخوار ذهنی آنان را پیش بینی کند. ($p < 0/001$) همچنین، سبک‌های دل‌بستگی و نشخوار ذهنی دانشجویان می‌تواند ۳۳/۵ درصد احساس تنهایی هیجانی و ۱۶/۳ درصد احساس تنهایی اجتماعی آنان را پیش بینی نماید. ($p < 0/0001$) نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سبک‌های دل‌بستگی و نشخوار ذهنی می‌تواند احساس تنهایی اجتماعی و هیجانی را نیز پیش‌بینی کند.

واژگان کلیدی: سبک‌های دل‌بستگی، احساس تنهایی اجتماعی، احساس تنهایی هیجانی، نشخوار ذهنی و دانشجویان

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرگز، استان گلستان

^۲ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، استان مازندران

^۳ کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، مازندران (نویسنده مسئول)

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی و نیازمند برقراری ارتباط با دیگران است؛ به گونه‌ای که بسیاری از نیازهای متعالی و شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌هایش تنها از طریق تعامل بین فردی و ارتباطات اجتماعی ارضا می‌شود و به فعل در می‌آید. به همین دلیل انسان همواره سعی می‌کند تا مهارت‌هایی جهت تسهیل ارتباط خود با دیگران کسب نماید و بر تکامل شخصی خود بیافزاید. (بیابانگرد، ۱۳۷۲، به نقل از برنا و سواری، ۱۳۹۰) از طرف دیگر، شیوهٔ جدید زندگی، فشار زیادی بر اشخاص وارد می‌آورد. محیط‌های خانوادگی، دوستانه، آموزشی و کاری، یک شبکهٔ ارتباط بین فردی گسترده را ایجاد می‌کند. لازاروس^۱ (۱۹۶۷، به نقل از توران، ۲۰۰۹) ادعا می‌کند که نگهداری روابط سالم در این شبکهٔ بین فردی یکی از شروط لازم برای زندگی، بدون فشار روانشناختی تخریب‌کننده است. توفیقی که فرد می‌تواند در این شبکه اجتماعی به دست آورد، به چگونگی دریافت‌ها و تفسیرهای شخصی رخدادهایی که پیرامون فرد اتفاق می‌افتد - بر اساس سبک‌های دل‌بستگی او - وابسته است.

مطابق نظریه بالبی (۱۹۶۹)، انسان با یک سیستم روانی - زیستی^۲ به نام سیستم رفتار دل‌بستگی^۳ متولد می‌شود. این سیستم، ارزش انطباقی داشته و فرد را به حفظ نزدیکی و همجواری با افراد مهم زندگی یا تصاویر دل‌بستگی^۴ - کسانی که کودک می‌تواند در موقعیت‌های تهدیدآمیز نزدیک آن‌ها بماند تا شانس او برای سازش یافتگی و بقا افزایش یابد - سوق می‌دهد. در واقع، بالبی معتقد بود که پیوند بین کودک و مراقب بر تحول روانشناختی کودک و عملکرد او در بزرگسالی تأثیر بسزا دارد. بر این اساس، بازنمایی‌های ذهنی دل‌بستگی که در کودکی بنا نهاده می‌شوند به نحو قابل توجهی در روابط دل‌بستگی در بزرگسالی تأثیر می‌گذارند و به اشکال گوناگونی متجلی می‌گردند. (شاور، ۲۰۰۶؛ به نقل از پناغی و همکاران، ۱۳۹۱)

کودک در طول سال اول زندگی انتظاراتی را از نحوه تعامل خود با تصویر دل‌بستگی و اتفاقاتی که در پیرامونش رخ می‌دهد، شکل داده و به تدریج این انتظارات را در قالب یکسری بازنمایی ذهنی^۵ که بالبی به آن الگوهای فعال درونی^۶ می‌گوید، درون‌سازی می‌کند. (پیتروموناکو و بارت، ۲۰۰۰a؛ کولینز و فینی،^۸ ۲۰۰۴)

الگوهای فعال دیگران و یا الگوهای فعال خود (میکالینسر و شیور،^۹ ۲۰۰۵) مفهوم الگوهای درونی، پایه و اساس فهم چگونگی تأثیر فرآیندهای دل‌بستگی در روابط بزرگسالی بوده (پیتروموناکو و

1. Lazarus
2. Psychobiological
3. Attachment behavior system
4. Attachment figures
5. Mental representation
6. Internal working models
7. Pitromonaco & Barrett
8. Collins & Feeney
9. Mikulincer & Shaver

بارت، ۲۰۰۰a) و علت اصلی تداوم و پیوستگی بین تجارب دل‌بستگی اولیه با شناخت‌ها، احساسات و رفتارها در روابط فردی است. (میکالینسر و شیور، ۲۰۰۵) با بررسی‌های انجام شده در زمینهٔ سبک‌های دل‌بستگی از سوی آیزورث و همکاران (۱۹۷۸) سه الگوی دل‌بستگی ایمن^۱، دل‌بستگی نایمن - اجتنابی^۲ و دل‌بستگی نایمن اضطرابی - دوسوگرا^۳ شناسایی شد. ویژگی‌های بهنجار و نابهنجار روابط بین شخصی به گونه‌ای عمیق با سبک دل‌بستگی اشخاص رابطه دارد. بنابر نتایج پژوهش‌ها، دل‌بستگی ایمن با ویژگی‌های ارتباطی مثبت شامل صمیمیت، خرسندی، دل‌بستگی اجتنابی با سطوح پایین‌تری از صمیمیت و تعهد و سبک دل‌بستگی دوسوگرا با شور و هیجان و دل مشغولی در مورد روابط بین فردی توأم با خرسندی کم مرتبط است. (فینی و نولر^۴، ۱۹۹۰) با توجه به تأثیرگذاری گسترده‌ای که سبک‌های دل‌بستگی می‌تواند بر زندگی انسان‌ها داشته باشد، بررسی آن و پیامدهایی که به جا می‌گذارد حائز اهمیت است. به عنوان مثال، در مطالعات مختلف بین سبک دل‌بستگی ایمن، با اعتماد به نفس و اعتماد به دیگران (کسیدی^۵، کسیدی^۵، ۱۹۹۸)، سازگاری زناشویی (مظاهری، ۱۳۷۹) و سلامت روان (فینی، ۲۰۰۰) و دل‌بسته نایمن با اختلالاتی چون افسردگی و اضطراب (لوپز^۶ و همکاران، ۲۰۰۱)، فشارهای روانی و مشکلات بین فردی (وی^۷ و همکاران، ۲۰۰۵)، ناامیدی، خشم، اضطراب (وی و همکاران، ۲۰۰۳) و مشکلات زناشویی (مظاهری، ۱۳۷۹) رابطهٔ مستقیم وجود دارد.

احساس تنهایی، پاسخی به فقدان یک رابطهٔ مثبت رضایت‌بخش با سایرین است و نبود یک رابطهٔ مثبت رضایت‌بخش عمیقاً با سبک‌های دل‌بستگی ارتباط دارد. گرچه در نظریه بالبی دل‌بستگی و احساس تنهایی مرتبط با هم در نظر گرفته نشده‌اند، برخی از پژوهشگران معتقد هستند نظریه دل‌بستگی می‌تواند برای بررسی شکل‌گیری احساس تنهایی در دوران کودکی چهارچوبی فراهم کند. تنهایی، حالتی ناخوشایند است که از تفاوت در روابط بین فردی که افراد خواهان آن هستند و روابطی که با دیگران در شرایط واقعی دارند، نشأت می‌گیرد. این احساس به این دلیل اهمیت دارد که هم با حالات هیجانی افراد هم با فقر اجتماعی، رفتار و سلامتی در افراد بالغ، نوجوان و کودک هم بسته است. (کوآتر، برون، رونبرگ، ون‌هالست، هریس و همکاران^۸، ۲۰۱۳) اش و پاکت^۹ (۲۰۰۳) تنهایی را آگاهی شناختی فرد از ضعف در روابط فردی و اجتماعی خود توصیف می‌کنند که به احساس غمگینی، پوچی یا تأسف و حسرت منتهی می‌شود. ویس^{۱۰} (۱۹۷۵)؛ به نقل از ارنست و کاسیپو^{۱۱}، ۲۰۰۵) بر اساس ماهیت کمبود اجتماعی (مثلاً پیوندهای

-
1. Secure
 2. Avoidant
 3. Anxious-ambivalent
 5. Feeney & Noller
 5. Cassidy
 6. Lopez
 7. Wei
 8. Qualter, Brown, Rotenberg, Vanhalst, Harris et al.
 9. Asher & Paquette
 10. Weiss
 11. Ernest & Cacioppo

صمیمی و اجتماعی) بین تنهایی عاطفی و اجتماعی تمایز قائل شد. تنهایی ناشی از انزوای عاطفی در اثر فقدان یک دل‌بستگی عاطفی نزدیک یا یک رابطه^۱ صمیمی (معمولاً همسر یا والد، دوست و کودک) ظاهر می‌شود و مشخصه^۲ آن اضطراب و ترس است. تنهایی ناشی از انزوای اجتماعی در اثر فقدان یک شبکه^۳ اجتماعی جذاب ظاهر می‌شود و مشخصه^۴ آن خستگی، بی‌هدفی، بی‌ارزشی و فقدان تأیید از طرف دیگران است. یافته‌های پژوهشی موید آن است که احساس تنهایی یک عامل سبب شناختی در سلامت و بهزیستی جمعیت‌های گوناگون است و پیامدهای آنی و درازمدت جدی در بهداشت روانی (هنریچ و گالونی^۱، ۲۰۰۶) و سلامت جسمانی (جارمکا^۲ و همکاران، ۲۰۱۳) دارد. هاوکلی^۳ و همکاران (۲۰۰۳) به این نتیجه رسیدند که افراد دارای احساس تنهایی در تعاملات اجتماعی خود، احساسات مثبت کمتری دارند و احساس تنهایی با صمیمیت کمتر، عدم اطمینان و تعارض همبسته بود. تحقیقات (هوروتیز و فرنچ، ۱۹۷۹؛ اسلوان سولانو، ۱۹۸۴؛ به نقل از کاسپیو و همکاران، ۲۰۰۶) حاکی از آن است که افرادی که احساس تنهایی می‌کنند، معمولاً از مهارت‌های اجتماعی ضعیف‌تری برخوردارند و احساس می‌کنند که دیگران آن‌ها را در برخی زمینه‌های اجتماعی نسبتاً غیر ماهر می‌دانند. افراد مبتلا به احساس تنهایی نسبت به مهارت‌های اجتماعی خود مستعد تجربه^۴ اضطراب زیادی هستند. (به نقل از کاسپیو و همکاران، ۲۰۰۶) پژوهش برلین^۴ و همکاران (۱۹۹۵) نشان داد احساس تنهایی در کودکان نایمن اجتنابی پایین و در کودکان ایمن متوسط است، اما نتایج تحقیق دیگری حاکی از آن است که خود آشکارسازی در بزرگسالان ایمن بیشتر از بزرگسالان اجتنابی است. (میکالینسر و ناچشون^۵، ۱۹۹۱)

استوکس^۶ (۱۹۸۷) اعلام داشت که فقدان خود آشکارسازی با احساس تنهایی همبستگی دارد. پس انتظار می‌رود احساس تنهایی در افراد نایمن بیشتر از افراد ایمن گزارش شود. (میکالینسر و ناچشون، ۱۹۹۱) طبق پژوهش فینی (۲۰۰۶) دل‌بستگی اجتنابی و اضطرابی در زنان با احساس تنهایی رابطه^۷ معنادار دارد و دل‌بستگی اضطرابی در مردان نیز با احساس تنهایی رابطه^۷ معنادار داشته، اما بین دل‌بستگی اجتنابی و احساس تنهایی در مردان رابطه^۷ معناداری یافت نشد.

نشخوار ذهنی^۷ از دیگر مسائلی است که می‌تواند با سبک‌های دل‌بستگی در ارتباط باشد. افراد با سبک دل‌بستگی نایمن به دلیل داشتن خاطرات اضطرابی و منفی در سال‌های اولیه زندگی از جمله عدم توجه مراقبت‌کننده تمایل دارند در شرایط پر تنش به نشخوار در مورد خاطرات منفی پردازند. میکالینسر اظهار می‌کند که در بین سبک‌های دل‌بستگی، افراد دارای دل‌بستگی اضطرابی با احتمال بیشتری نشخوار ذهنی درباره^۷ چگونه واکنش نشان دادن در موقعیت اجتماعی دارند، زیرا آن‌ها از یک سو تمایل به نزدیکی

1. Henrich & Gullone
2. Jaremka
3. Hawkly
4. Berlin
5. Mikulincer & Nachshon
6. Stokes
7. Rumination

با سایر اشخاص دارند و از سوی دیگر از هراس شدید از ترک شدن توسط اشخاص رنج می‌برند. (میکالینسر و شیور^۱، ۲۰۰۷) نشخوار ذهنی، افکاری مقاوم و عود کننده تعریف می‌شود که گرد یک موضوع معمول دور می‌زند. این افکار به طریق غیرعادی وارد آگاهی می‌شود و توجه را از موضوع مورد نظر و اهداف فعلی منحرف می‌سازد. (جوورمن^۲، ۲۰۰۶) ویژگی‌های افکار نشخواری: ۱) به حوادث یا ماهیت خلق افسرده مربوط اند. ۲) هدف‌دار نبوده و افراد را به طرح و عمل خاصی راهنمایی نمی‌کنند. ۳) زمانی که فرد درگیر نشخوار فکری است از لحاظ اجتماعی با محیط همخوانی و مشارکت ندارد. (پاپا جورجیو و ولز^۳، ۲۰۰۱a)

مطالعات بسیاری از رابطه افکار نشخواری و انواع مختلف اختلالات هیجانی حکایت می‌کند. (نولن هوکسما^۴، ۱۹۹۱، ۲۰۰۰) نولن هوکسما در نظریه سبک‌های پاسخ (۱۹۹۱) به تبیین مفهوم نشخوار فکری در افسردگی پرداخته است. این نظریه تأکید می‌کند که پاسخ‌های نشخواری، نقطه مقابل حل مسئله مؤثر و ساختار یافته است و مانع بروز رفتارهای مؤثری می‌شود که می‌توانند به درمان افسردگی کمک کنند. (نولن هوکسما، مارو و فردریکسن^۵، ۱۹۹۳) باقری‌نژاد و همکاران (۱۳۸۹) به بررسی رابطه نشخوار فکری، افسردگی و اضطراب در نمونه‌ای از دانشجویان ایرانی پرداختند. نتایج نشان داد که نشخوار فکری، پس از کنترل اثرات سن، جنس و میزان اضطراب، به طور معناداری ۳۰ درصد از تغییر در واریانس افسردگی را پیش‌بینی می‌کند. وان‌هالست^۶ و همکاران (۲۰۱۲) در مطالعه خود به این نتیجه دست یافتند که نشخوار ذهنی تا اندازه‌ای نقش میانجی‌گری در بین احساس تنهایی وابسته به همسالان و علائم افسردگی و نقش تعدیل‌کننده بین احساس تنهایی وابسته به والدین و علائم افسردگی دارد. توران (۲۰۰۹) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که نشخوار ذهنی نقش میانجی‌گری بین الگوهای داخلی فعال خود و علائم روان‌شناختی دارد. بر اساس مطالعه لانسیانو و همکاران (۲۰۱۲) دل‌بستگی ناایمن اضطرابی و اجتنابی با نشخوار ذهنی ناسازگارانه همبستگی مثبت دارد که البته سطح پایین هوش هیجانی این رابطه را تشدید می‌کند.

با توجه به نقش مبهم سبک‌های دل‌بستگی در احساس تنهایی و نشخوار ذهنی، این تحقیق در نظر دارد به بررسی و مقایسه سبک‌های دل‌بستگی، احساس تنهایی و نشخوارهای ذهنی در دانشجویان دختر و پسر پردازد و مشخص نماید که آیا سبک‌های دل‌بستگی و نشخوارهای ذهنی می‌توانند نقش پیش‌بینی‌کنندگی در احساس تنهایی اجتماعی و هیجانی دانشجویان داشته باشند یا خیر.

1. Shaver
2. Joormann
3. Papageorgiou, C. & Wells
4. Nolen-Hoeksema
5. Marrow & Fredrikson
6. Vanhalst

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر کنترل و دست‌کاری متغیرها، پس‌رویدادی و علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی سال تحصیلی ۹۰-۹۱ دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران تشکیل می‌دهند. نمونه پژوهش ۲۰۰ نفر از دانشجویان (۱۰۶ دختر و ۹۴ پسر) مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد ساری و آمل می‌باشند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و به طور داوطلبانه در این پژوهش شرکت کردند. پس از آنکه آزمودنی‌ها از جریان پژوهش آگاهی پیدا کردند، پرسشنامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار گرفت و از آن‌ها خواسته شد با دقت به هر یک از سؤالات پاسخ دهند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 19 استفاده شد. جهت تجزیه داده‌ها از دو روش آماری توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین، واریانس، انحراف معیار و از آمار استنباطی نظیر تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA)، یکراهه (ANOVA) و رگرسیون چند متغیری استفاده نمودیم.

برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس‌های زیر استفاده شده است:

مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سالان (RAAS): برای اندازه‌گیری سبک‌های دل‌بستگی در این تحقیق از مقیاس بازنگری شده^۱ دل‌بستگی بزرگ‌سالان RAAS^۱ کولینز^۲ (۱۹۹۶) استفاده شده است. مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سالان که چگونگی ارزیابی فرد از مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه^۳ صمیمانه وی را مورد بررسی قرار می‌دهد، دارای ۱۸ عبارت است که پاسخ‌دهندگان در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان می‌کنند. این پرسشنامه دارای سه زیر مقیاس نزدیکی (C)، وابستگی (D) و اضطراب (A) است. میزان آلفای کرونباخ در تمامی موارد در پژوهش‌های خارجی B از ۸۰ درصد بوده است. در نمونه ۱۰۰ نفری پژوهش پاکدامن (۱۳۸۳) میزان آلفای کرونباخ به ترتیب برای A و B و C مقادیر ۰/۷۵، ۰/۵۲ و ۰/۲۹ به دست آمد. میزان انسجام درونی مواد و همبستگی آن‌ها با آنچه هدف سنجش زیر مقیاس مربوط به آن است برای وابستگی ۰/۴۵، برای اضطراب ۰/۷۱ و برای نزدیکی ۰/۵۷ محاسبه شد.

مقیاس احساس تنهایی UCLA: برای سنجش احساس تنهایی اجتماعی در این تحقیق از مقیاس احساس تنهایی UCLA^۳ استفاده می‌شود که توسط راسل (۱۹۹۶) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۲۰ گویه است که بر اساس مقیاس لیکرت چهار درجه‌ای (هرگز، به ندرت، گاهی و اغلب) تنظیم شده که به ترتیب نمره ۱ تا ۴ به آن‌ها اختصاص می‌یابد. عبارات ۱، ۴، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹ و ۲۰

1. Review Adult Attachment Scale

2. Collins

3. University of California at Los Angeles Loneliness Scale

به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. ضریب پایایی درونی برای این مقیاس ۰/۹۴ محاسبه شده است (راسل، ۱۹۸۲) و ضریب پایایی باز آزمون آن ۰/۷۳ گزارش شد. (جونز و مور^۱، ۱۹۸۷) پاشا و اسماعیلی (۱۳۸۶) طی یک مطالعه برای تعیین پایایی آن از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کردند که مقدار آن‌ها به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۷۱ به دست آمد. مقدار پایایی آن در این مطالعه ۰/۷۳ برآورد شد.

مقیاس احساس تنهایی^۲: WSL برای سنجش احساس تنهایی هیجانی در این تحقیق از مقیاس احساس تنهایی وودورث (۱۹۸۶) استفاده می‌شود که شامل ۱۸ عبارت است که بر اساس لیکرت چهار درجه‌ای (هرگز، به ندرت، گاهی و اغلب) تنظیم شده است و عبارات ۲، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶ و ۱۸ آن به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. ضریب پایایی با استفاده از روش با آزمایی ۰/۸۲ گزارش شده است و با مقیاس احساس تنهایی UCLA همبستگی معناداری دارد. همسانی درونی این آزمون با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۲ محاسبه شده است.

مقیاس پاسخ‌های نشخواری ترینور و دیگران: برای اندازه‌گیری نشخواری ذهنی در این تحقیق از مقیاس پاسخ‌های نشخواری ترینور^۳ و دیگران (۲۰۰۳) استفاده می‌شود. این آزمون دارای ۱۰ عبارت است که سطوح نشخواری ذهنی صفت/ذاتی فرد را می‌سنجد. نمره‌گذاری این آزمون به صورت امتیازدهی لیکرت ۴ درجه‌ای است و نمرات بالاتر نشان‌دهنده نشخواری ذهنی بیشتر است. همسانی درونی این آزمون با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ گزارش شده است.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱ شاخص‌های مرکزی را درباره نمرات آزمودنی‌ها را مقیاس دل‌بستگی، احساس تنهایی اجتماعی و هیجانی و نشخواری ذهنی نشان می‌دهد.

جدول ۱: توزیع نمرات دختران، پسران و کل آزمودنی‌ها و متغیرهای تحقیق

شاخص خرده مقیاس	تعداد آزمودنی			میانگین			انحراف استاندارد		
	دختر	پسر	کل	دختر	پسر	کل	دختر	پسر	کل
احساس تنهایی اجتماعی	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۴۰/۴	۴۲/۶	۴۱/۴	۸	۹	۸/۵
احساس تنهایی هیجانی	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۴۴/۲	۴۳	۴۳/۶	۶	۵/۸	۶/۱
نشخواری ذهنی	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۲۹	۲۸	۲۸/۵	۵/۶	۵/۵	۵/۵
خرده مقیاس نزدیکی-دل‌بستگی	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۲۰/۶	۲۱/۱	۲۰/۹	۳/۱	۳/۴	۳/۲
خرده مقیاس وابستگی-دل‌بستگی	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۱۵/۷	۱۵/۵	۱۵/۶	۳/۳	۳/۸	۳/۵
خرده مقیاس	۱۰۶	۹۴	۲۰۰	۱۷/۷	۱۶/۴	۱۷/۱	۴	۴/۱	۴/۱

1. Jones & Moore
2. Wadsworth Scale of Loneliness
3. Treynor

			اضطراب-دل‌بستگی
--	--	--	-----------------

برای بررسی و مقایسه سبک‌های دل‌بستگی در دانشجویان دختر و پسر از تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر گزارش گردیده است:

جدول ۲: تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) سبک‌های دل‌بستگی

مجدور اتای سهمی	Sig	Df ₂	Df ₁	F	مقدار آزمون	اثر	
۰/۰۲۹	۰/۱۲۴	۱۹۶	۳	۱/۹۵	۰/۹۲۳	لامبدای ویلکز	گروه‌ها (جنسیت)

نتایج جدول ۲ (لامبدای ویلکز، $F_{(3,196)} = ۱/۹۵$ ، $p < ۰/۰۵$) نشان می‌دهد که متغیر ترکیبی جدید در دو گروه شرکت‌کنندگان (دختر و پسر) از نظر آماری تفاوت معنادار ندارد، چرا که آماره F به دست آمده در آزمون ($F_{(3,196)} = ۱/۹۵$) از F جدول با درجات آزادی ۳ و ۱۹۶ یعنی $F = ۲/۶۵$ کوچک‌تر است و مقدار پی نیز از $۰/۰۵$ بزرگ‌تر می‌باشد.

جدول ۳: نتایج آزمون اثر بین آزمودنی‌ها برای خرده مقیاس‌های دل‌بستگی

مجدور اتای سهمی	Sig	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	شاخص	منبع
۰/۰۰۷	۰/۲۵۳	۱/۳۱۵	۱۴	۱	۱۴	خرده مقیاس نزدیکی - دل‌بستگی	اثر جنسیت
۰/۰۰۱	۰/۷۲۶	۰/۱۲۴	۲	۱	۲	خرده مقیاس وابستگی - دل‌بستگی	
۰/۰۲۴	۰/۰۲۸	۴/۹	۸۱	۱	۸۱	خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی	

با توجه به نتایج جدول ۳ ملاحظه می‌شود که بین دو تا از سبک‌های دل‌بستگی در گروه دختران و پسران تفاوت معنادار وجود ندارد؛ به بیان دقیق‌تر، بین سبک نزدیکی - دل‌بستگی ($p = ۰/۲۵۳$ ، $df = ۳، ۱۹۶$)، و سبک وابستگی - دل‌بستگی ($F = ۱/۱۳۵$) و سبک وابستگی - دل‌بستگی ($p = ۰/۷۲۶$ ، $df = ۳، ۱۹۶$) دختران و پسران تفاوت معنادار وجود ندارد، ولی بین سبک اضطراب - دل‌بستگی ($p = ۰/۰۲۸$ ، $df = ۳، ۱۹۶$) در دو گروه

دختر و پسر تفاوت معنادار وجود دارد. برای پیدا کردن جهت این تفاوت به میانگین‌ها در جدول آمار توصیفی مراجعه می‌کنیم و همان‌گونه که مشخص شده خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی در دختران ($M = 17/7$) نسبت به پسران ($M = 16/4$) بیشتر است.

برای بررسی و مقایسهٔ احساس تنهایی اجتماعی، هیجانی و نشخوار ذهنی از تحلیل واریانس یکراهه (ANOVA) استفاده شد که نتایج آن در زیر گزارش گردیده است:

جدول ۴: آزمون اثر بین گروه‌ها و متغیر احساس تنهایی اجتماعی

منبع	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	Sig.	مجذور اتای سهمی
اثر جنسیت	۲۴۳	۱	۲۴۳	۳/۴	۰/۰۶۷	۰/۰۱۷
خطا	۱۴۱۷۴	۱۹۸	۷۲			

با توجه به نتایج جدول ۴ مشاهده می‌شود که اثر جنسیت بر متغیر نشخوار ذهنی معنادار نیست؛ به بیان دقیق‌تر، بین احساس تنهایی اجتماعی ($F = 3/4$ ، $df = 1, 198$ ، $P = 0/067$) در دو گروه دختر و پسر تفاوت معنادار وجود ندارد.

جدول ۵: آزمون اثر بین گروه‌ها و متغیر احساس تنهایی هیجانی

منبع	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	Sig.	مجذور اتای سهمی
اثر جنسیت	۷۶	۱	۷۶	۲/۱۴۱	۰/۱۴۵	۰/۰۱۱
خطا	۷۰۲۷	۱۹۸	۳۵/۵			

با توجه به نتایج جدول ۵ مشاهده می‌شود که اثر جنسیت بر متغیر نشخوار ذهنی معنادار نیست؛ به بیان دقیق‌تر، بین احساس تنهایی هیجانی ($F = 2/141$ ، $df = 1, 198$ ، $P = 0/145$) در دو گروه دختر و پسر تفاوت معنادار وجود ندارد.

جدول ۶: آزمون اثر بین گروه‌ها و متغیر نشخوار ذهنی

منبع	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	Sig.	مجذور اتای سهمی
اثر جنسیت	۵۳	۱	۵۳	۱/۷۴	۰/۱۸۹	۰/۰۰۹
خطا	۶۰۵۳	۱۹۸	۳۱			

با توجه به نتایج جدول ۶ ملاحظه می‌شود که اثر جنسیت بر متغیر نشخوار ذهنی معنادار نیست؛ به بیان دقیق‌تر، بین نشخوار ذهنی ($F = 2/141$ ، $df = 1, 198$ ، $P = 0/145$) در دو گروه دختر و پسر تفاوت معنادار وجود ندارد.

برای اثر پیش‌بینی‌کنندگی متغیرها از تحلیل رگرسیون چند متغیره (با روش ورود) استفاده شد که نتایج آن در جداول زیر گزارش گردیده است:

جدول ۷: شاخص‌های تحلیل واریانس یک‌راهه جهت بررسی معناداری مدل رگرسیون و شاخص همبستگی

منبع واریانس	مجموع مجذورها	درجه آزادی	میانگین مجذورها	F	سطح معناداری	R	R ²
رگرسیون	۱۴۱۲	۵	۲۸۲	۱۱/۷	۰/۰۰۰۱	۰/۴۸۱	۰/۲۳۱
باقیمانده	۴۶۹۴	۱۹۴	۲۴				

متغیرهای پیش‌بین: سبک‌های دل‌بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطرابی) و مقیاس‌های احساس تنهایی (اجتماعی - هیجانی)
متغیر ملاک: نشخوار ذهنی

جدول ۸: جدول ضرایب همبستگی

متغیر پیش‌بین	B	خطای استاندارد	β	t	سطح معناداری
احساس تنهایی اجتماعی	۰/۰۷۳	۰/۰۴۵	۰/۱۱۳	۱/۶۲۸	۰/۱۰۵
احساس تنهایی هیجانی	۰/۲۳۵	۰/۰۷۱	۰/۲۵۴	۳/۳۳	۰/۰۰۱
خرده مقیاس نزدیکی - دل‌بستگی	۰/۱۵۵	۰/۱۱۵	۰/۰۹۰	۱/۳۴	۰/۱۸۲
خرده مقیاس وابستگی - دل‌بستگی	-۰/۲۶۵	۰/۱۰۲	-۰/۱۶۸	-۲/۶۰۴	۰/۰۱۰
خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی	۰/۲۵۸	۰/۱۰۱	۰/۱۹۱	۲/۵۴۲	۰/۰۱۲

متغیر ملاک: نشخوار ذهنی

نتایج تحلیل رگرسیون ارائه‌شده نشان می‌دهند که میزان نشخوار ذهنی برای هر سه سبک دل‌بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطراب) و هر دو خرده مقیاس احساس تنهایی (اجتماعی - هیجانی) تفاوت معنی‌دار دارند. ($p = 0/0001, F = 11/7$) بنابراین، سبک‌های دل‌بستگی و احساس تنهایی دانشجویان می‌تواند ۲۳/۱ درصد نشخوار ذهنی آنان را پیش‌بینی کند ($R^2 = 0/231$) و همان‌گونه که در جدول ضرایب همبستگی مشاهده می‌شود، احساس تنهایی هیجانی ($\beta = 0/113, p = 0/001$) را خرده مقیاس وابستگی -

دل بستگی ($\beta = -0/168$ ، $p = 0/010$) و خرده مقیاس اضطراب - دل بستگی ($\beta = 0/191$ ، $p = 0/012$)
 نشخوار ذهنی را پیش بینی می کنند.

جدول ۹: شاخص های تحلیل واریانس یکراه جهت بررسی معناداری مدل رگرسیون و شاخص همبستگی

منبع واریانس	مجموع مجزورها	درجه آزادی	میانگین مجزورها	F	سطح معناداری	R	R ²
رگرسیون	۲۳۵۵	۴	۵۸۹	۹/۵۲	۰/۰۰۰۱	۰/۴۰۴	۰/۱۶۳
باقیمانده	۱۲۰۶۱	۱۹۵	۶۱/۸۵				

متغیرهای پیش بین: سبک های دل بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطرابی) و نشخوار ذهنی
 متغیر ملاک: احساس تنهایی اجتماعی

جدول ۱۰: جدول ضرایب همبستگی

متغیر پیش بین	B	خطای استاندارد	β	t	سطح معناداری
نشخوار ذهنی	۰/۲۵۲	۰/۱۱۰	۰/۱۶۴	۲/۲۹	۰/۰۲۳
خرده مقیاس نزدیکی - دل بستگی	-۰/۷۰۷	۰/۱۷۸	-۰/۲۶۹	-۳/۹۷	۰/۰۰۰۱
خرده مقیاس وابستگی - دل بستگی	-۰/۱۰۵	۰/۱۶۵	-۰/۰۴۴	-۰/۶۴۰	۰/۵۲۳
خرده مقیاس اضطراب - دل بستگی	۰/۲۹۶	۰/۱۴۸	۰/۱۴۳	۲/۰۰۳	۰/۰۴۷

متغیر ملاک: احساس تنهایی اجتماعی

نتایج تحلیل رگرسیون ارائه شده نشان می دهند که میزان احساس تنهایی اجتماعی برای هر سه سبک دل بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطراب) و نشخوار ذهنی تفاوت معنی دار دارند. ($p = 0/0001$ ، $F = 9/52$) بنابراین، سبک های دل بستگی و نشخوار ذهنی دانشجویان می تواند ۱۶/۳ درصد احساس تنهایی اجتماعی آنان را پیش بینی کند. ($R^2 = 0/163$) همان گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می شود، خرده مقیاس نزدیکی - وابستگی ($\beta = -0/269$ ، $p = 0/0001$)؛ خرده مقیاس اضطراب - دل بستگی ($\beta = -0/143$ ، $p = 0/047$)؛ و نشخوار ذهنی ($\beta = 0/164$ ، $p = 0/023$) احساس تنهایی اجتماعی را پیش بینی می کنند.

جدول ۱۱: شاخص های تحلیل واریانس یکراه جهت بررسی معناداری مدل رگرسیون و شاخص همبستگی

منبع واریانس	مجموع مجزورها	درجه آزادی	میانگین مجزورها	F	سطح معناداری	R	R ²
رگرسیون	۲۳۷۷	۴	۵۹۴	۲۴/۵	۰/۰۰۰	۰/۵۷۸	۰/۳۳۵
باقیمانده	۴۷۲۶	۱۹۵	۲۴				

متغیرهای پیش بین: سبک‌های دل‌بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطرابی) و نشخوار ذهنی
متغیر ملاک: احساس تنهایی هیجانی

جدول ۱۲: شاخص‌های تحلیل رگرسیون چندگانه با روش ورود (Enter)

متغیر پیش بین	B	خطای استاندارد	β	t	سطح معناداری
نشخوار ذهنی	۰/۲۵۷	۰/۰۶۹	۰/۲۳۸	۳/۷۲	۰/۰۰۰۱
خرده مقیاس نزدیکی - دل‌بستگی	۰/۰۲۰	۰/۱۱۱	۰/۰۱۱	۰/۱۷۹	۰/۸۵۸
خرده مقیاس وابستگی - دل‌بستگی	-۰/۱۲۶	۰/۱۰۳	-۰/۰۷۵	-۱/۲۲۷	۰/۲۲۱
خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی	۰/۶۳۳	۰/۰۹۳	۰/۴۳۵	۶/۸۴	۰/۰۰۰۱

متغیر ملاک: احساس تنهایی هیجانی

نتایج تحلیل رگرسیون ارائه شده نشان می‌دهند که میزان احساس تنهایی هیجانی برای هر سه سبک دل‌بستگی (نزدیکی - وابستگی - اضطراب) و نشخوار ذهنی تفاوت معنی‌دار دارند. ($p=۰/۰۰۱$, $F=۲۴/۵$) بنابراین، سبک‌های دل‌بستگی و نشخوار ذهنی دانشجویان می‌تواند ۳۳/۵ درصد احساس تنهایی هیجانی آنان را پیش‌بینی کند. ($R^2=۰/۳۳۵$) همان‌گونه که در جدول ۹ مشاهده می‌شود، نشخوار ذهنی ($p=۰/۰۰۰۱$ ، $\beta=۰/۲۳۸$) و خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی ($\beta=۰/۴۳۵$ ، $p=۰/۰۰۰۱$) احساس تنهایی هیجانی را پیش‌بینی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

از یافته‌های به دست آمده در پژوهش حاضر، وجود تفاوت معنادار در دو گروه دختران و پسران دانشجویان در خرده مقیاس اضطراب - دل‌بستگی بود که با پژوهش حیدری و نامجو (۱۳۹۰) و بشارت و شالچی (۱۳۸۶) همخوانی ندارد. باید گفت که مطابق نظر گیلیگان^۱ مسیر رشد هویت برای زنان و مردان تفاوت دارد. زنان خود را از طریق رابطه‌شان با دیگران تعریف می‌کنند، درحالی‌که مردان خود را بر مبنای شغلشان تعریف می‌نمایند. برای زنان صمیمیت یک مسئله^۲ بنیادی است و علاوه بر آن پیوستگی به والدین نیز در فرآیند تشکیل هویت زنان در مقایسه با مردان نقش بسیار مهم‌تری دارد. (گیلیگان، ۱۹۸۲) این می‌تواند تبیینی برای افزایش این سبک دل‌بستگی در دختران باشد، زیرا در این نوع دل‌بستگی ناایمن افراد الگوی درونی منفی از خود و الگوی درونی مثبت از دیگران دارند و خود را به شدت نیازمند به فرد دیگر احساس می‌کنند.

از یافته‌های دیگر این پژوهش آن بود که سبک دل‌بستگی نزدیکی می‌تواند احساس تنهایی اجتماعی را در جهت منفی، سبک دل‌بستگی وابستگی می‌تواند احساس تنهایی هیجانی را در جهت منفی و سبک دل‌بستگی مضطرب، احساس تنهایی اجتماعی و هیجانی را در جهت مثبت پیش‌بینی کند. این یافته‌ها در راستای تأیید یافته‌های تحقیقات پیشین است. (احدی، ۱۳۸۸؛ میکالینسرو ناچشون، ۱۹۹۱؛ دیتوماسو، برنن - مک‌نالتی، راس و برگس، ۲۰۰۳)

در تبیین احساس تنهایی بیشتر در افراد مضطرب در مقایسه با سبک دل‌بستگی وابستگی - همخوان با دیدگاه بارثولومئو و هوروویتز (۱۹۹۱) - می‌توان گفت که مدل‌های عملی درونی افراد مضطرب، از خود منفی و از دیگران مثبت است و برای حفظ خود ارزشمندی بسیار به دیگران وابسته هستند که همین امر می‌تواند با احساس تنهایی بیشتر در آن‌ها همراه باشد، اما مدل‌های عملی درونی افراد با سبک دل‌بستگی وابستگی، از خود مثبت و از دیگران منفی است و به استقلال و جدا شدن از دیگران بیشتر از برقراری روابط صمیمی و نزدیک ارزش می‌دهند. (بارثولومئو و هوروویتز، ۱۹۹۱)

یافته بعدی پژوهش حاضر این بود که سبک دل‌بستگی اضطرابی در جهت مثبت و سبک دل‌بستگی وابستگی در جهت منفی، نشخوار ذهنی را پیش‌بینی می‌کند که در راستای یافته‌های پژوهش جینگ، اسمیت، و لوین (۲۰۰۲) است. آنان در مطالعه‌ای جهت بررسی واکنش نسبت به خیانت همسر مشاهده کردند که در مقایسه با افراد ایمن، افراد نایمن با احتمال کمتری با همسرشان در مورد فریبشان صحبت می‌کردند. اشخاص مضطرب در مورد خیانت همسرشان نشخوار ذهنی داشتند، درباره آن صحبت می‌کردند، از مذاکره راجع به فریب همسر دوری می‌جستند و با هیجان‌های منفی قوی واکنش نشان می‌دادند. در بحث و نتیجه‌گیری مطالعه نامبردگان افراد اجتنابی، در مقابل، فاصله‌شان را با همسر خطاکار افزایش دادند و مهم بودن حادثه تهدیدآمیز را انکار کردند و این یافته آنان، با نتیجه پژوهش حاضر مبنی بر اینکه هر چه سبک دل‌بستگی وابستگی بیشتر، نشخوار ذهنی کمتر هم سو است. همچنین این نتیجه با مطالعه لانسیانو و همکاران (۲۰۱۲) که دل‌بستگی نایمن اضطرابی با نشخوار ذهنی ناسازگارانه همبستگی مثبت دارد، هم‌راستا است.

میکالینسر اظهار می‌کند که در بین سبک‌های دل‌بستگی، افراد دارای دل‌بستگی اضطرابی با احتمال بیشتری نشخوار ذهنی درباره چگونگی واکنش نشان دادن در موقعیت اجتماعی دارند، زیرا آن‌ها از یک سو تمایل به نزدیکی با سایر اشخاص دارند و از سوی دیگر از هراس شدید از ترک شدن توسط اشخاص رنج می‌برند. (میکالینسر و شیور، ۲۰۰۷)

در نهایت اینکه نشخوار ذهنی می‌تواند احساس تنهایی اجتماعی و احساس تنهایی هیجانی را پیش‌بینی کند، یافته دیگر پژوهش بود. به گفته پاپاجورجیو و ولز افراد دارای نشخوار ذهنی از لحاظ اجتماعی با محیط همخوانی و مشارکت ندارند و در طول زمان توسط اطرافیان ترک می‌شوند. (پاپاجورجیو و ولز، ۲۰۰۱b)

معمولاً نشخوار فکری به بیشتر شدن فشارها، کم شدن حمایت اجتماعی و خوش بینی و روان رنجوری بیشتر منجر می‌گردد. (نولن هوکسما و دیویس^۱، ۱۹۹۹) از آنجا که تحقیقی در این زمینه مبنی بر همسویی و یا عدم همسویی یافت نشده است، تأیید این یافته نیاز به تحقیقات بیشتری دارد. با توجه به نتایج به دست آمده و محدودیت‌های پژوهش باید در تعمیم یافته‌ها به سایر جوامع احتیاط کرد و پیشنهاد می‌شود این مطالعه در نمونه^۲ بالینی نیز انجام گیرد.

منابع

- احدی، ب. (۱۳۸۸) "رابطهٔ احساس تنهایی و عزت نفس با سبک‌های دل‌بستگی دانشجویان". مطالعات روان‌شناختی. دوره ۵، ۱.
- باقری نژاد، م.، صالحی فدردی، ج. و طباطبایی، م. (۱۳۸۹) "رابطهٔ نشخوار فکری و افسردگی در نمونه‌ای از دانشجویان ایرانی". مطالعات تربیتی و روانشناسی. ۱۱.
- برنا، م. و سواری، ک. (۱۳۹۰) "ارتباط ساده و چندگانه عزت نفس، احساس تنهایی و ابراز وجود با کمرویی". یافته‌های نو در روانشناسی. ۱۷.
- بشارت، م. و شالچی، ب. (۱۳۸۶) "سبک‌های دل‌بستگی و مقابله با تنیدگی". فصلنامه روانشناسان ایران. سال سوم، ۱۱.
- پاشا، غ. و اسماعیلی، س. (۱۳۸۶) "مقایسه اضطراب، اثبات وجود، احساس تنهایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شبه خانواده و بی‌سرپرست و دانش‌آموزان عادی استان خوزستان". فصلنامه یافته‌های نو در روانشناسی. سال اول، شماره ۴.
- پاکدامن، ش. (۱۳۸۳) "بررسی ارتباط بین دل‌بستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی". مجله علوم روان‌شناختی (علمی-پژوهشی). دوره ۳، شماره ۹.
- پناغی، ل. پیروزی، د. قیصر، م. و مینو، ش. (۱۳۹۱) "رابطهٔ سبک‌های دل‌بستگی و خشونت دیدگی در زنان". فصلنامه خانواده‌پژوهی. ۲۹.
- حیدری، ع. و نامجوسنگری، ز. (۱۳۹۰) "مقایسهٔ ناتوانی هیجانی، دل‌بستگی و استرس بین کارکنان مرد و زن متأهل شرکت ملی حفاری اهواز". یافته‌های نو در روانشناسی. ۲۰.
- مظاهری، م. (۱۳۷۹) "نقش دل‌بستگی بزرگسالان در کنش‌ورزی ازدواج". مجله روانشناسی. ۴.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978) **Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation**. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Asher, S.R., & Paquette, J.A. (2003) **Loneliness and peer relation in childhood**. *Current Directions in Psychological Science*, 12 (3), 75-78.
- Bowlby, J. (1969) **Attachment and loss**. Vol. 1. Attachment. New York: Basic Books.

- Gilligan, C. E. (1982) **In a different voice** . Cambridge, MA: Harvard University Press
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007) **Contributions of attachment theory and research to motivation science**. In J. Shah & W. Gardner (Eds.), Handbook of motivation science. New York: Guilford Press
- Stokes, J. P. (1987) **The relation of loneliness and self-disclosure**. In V. J. Derlega & J. H. Berg (Eds.) Self-disclosure (pp. 175-202) New York, Plenum Press
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991)." **Attachment styles among young adults: A test of a four-category model**." Journal of Personality and Social Psychology. 61, 226-244.
- Berlin, L. J., Cassidy, J., & Belsky, J. (1995)" **Loneliness in young children and infant-mother attachment: A longitudinal study**". Merrill-Palmer Quarterly. 41, 91-103.
- Cacioppo, J. T., Hawkley, L. C., Ernst, J. M., Burleson, M., Berntson, G. G., Nouriani, B., et al. (2006) "**Loneliness within a nomological net: An evolutionary perspective**". Journal of Research in Personality. 40, 1054-1085.
- Cassidy, J. (1998)" **Child -mother attachment and the self in six-year olds**". Child Development. 59, 121-134.
- Collins, N. L. (1996)" **Working models of attachment: Implications for explanation, emotion, and behavior**". Journal of Personality and Social Psychology. 71, 810-832.
- Collins, N. L. & Feeney, B. C. (2004)" **Working models of attachment Shape perception of social support: Evidence from experimental and observational studies**." Journal of Personality and Social Psychology. 87, 363-383.

- DiTommaso, E., Brannen-McNulty, C., Ross, L. & Burgess, M. (2003)" **Attachment styles, social skills and loneliness in young adults"**. Personality and Individual Differences, 35, 303-312.
- Ernest, J. M. & Cacioppo, J. T. (2005) "**Lonely hearts: Psychological Perspectives on loneliness"**. Applied and Preventive Psychology. 8, 1-22.
- Feeney, J. A. (2000)" **Implication of attachment style for patterns of health and illness"**. Child Care, Health and Development. 26, 277-288.
- Feeny, J. A. (2006)" **Parental attachment and conflict behavior: Implications for offspring's attachment, loneliness, and relationship satisfaction"**. Personal Relationships. 13, 19-36.
- Feeney, J. A. & Noller, P. (1990)" **Attachment style as predictor of adult romantic relationships"**. Journal of Personality and Social Psychology. 58, 644-663.
- Hawkey, L. C., Burleson, M. H., Bernston, G. G. , & Cacioppo, J. T. (2003) "**Loneliness in everyday life: Cardiovascular activity, Psychosocial context, and health behaviors"**. Journal of Personality and Social Psychology. 85, 105-120.
- Henrich, L. M. & Gullone, E. (2006)" **The clinical significance of loneliness: A literature review"**. Clinical Psychology Review. 26, 695-718.
- Jang, S. A., Smith, S. W., & Levine, T. R. (2002)"**To stay or to leave?: The role of attachment styles in communication patterns and potential termination of romantic relationships following discovery of deception"**. Communication Monographs. 69, 236-252.
- Jaremka, L. M., Fagundes, C. P., Peng, J., Bennett, J. M., Glaser, R., Malarkey, W. B. & Kiecolt-Glaser, J. K. (2013)" **Loneliness Promotes Inflammation During Acute Stress"**. Psychological Science. 24, 1089-1097.
- Jones, W. H., & Moore, T. (1987) "**Loneliness and social support"**. Journal of Social Behaviors and Personality. 2, 145-156.

- Kronenberg, P. M., Van Dam, M., Van Ijzendoorn, M. H., & Mooijart, A. (1997) "**Dynamics of behavior in a strange situation: A structural equation approach**". *British Journal of Psychology*, 88, 311-332.
- Lanciano, T., Curci, A., Kafetsios, K., Elia, L. & Zammuner, V. L. (2012) "**Attachment and dysfunctional rumination: The mediating role of Emotional Intelligence abilities**". *Personality and Individual Differences*. 53, 753-758.
- Lopez, F. G., Mauricio, A. M., Gormley, B., Simko, T., & Berger, E. (2001) "**Adult attachment orientations and college students distress**". *Journal of Counseling and Development*. 79, 459-464.
- Mikulincer, M. & Nachshon, O. (1991) "**Attachment style and patterns of self-disclosure**". *Journal of Personality and Social Psychology*. 61, 321-331.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2005) "**Attachment theory and research: Resurrection of the psychodynamic approach to personality**". *Journal of Research in Personality*. 39, 22-45.
- Nolen-Hoeksema, S. (1991) "**Responses to depression and their effects on the duration of depressive episodes**". *Journal of Abnormal Psychology*. 104, 569-582.
- Nolen-Hoeksema, S. (2000) "**The role of rumination in depressive disorders and mixed anxiety/depressive symptoms**". *Journal of Abnormal Psychology*. 109, 504-511.
- Nolen-Hoeksema, S., & Davis, C. G. (1999) "**Thanks for sharing that”: Ruminators and their social support networks**". *Journal of Personality and Social Psychology*. 77, 801-814.
- Nolen-Hoeksema, S., Morrow, J. & Fredrikson. (1993) "**Response styles and the duration of episodes of depressed mood**". *Journal of Abnormal Psychology*. 102, 20-28.

- Papageorgiou, C., & Wells, A. (2001a) "**Metacognitive beliefs about rumination in recurrent major depression**". *Cognitive and Behavioral Practice*. 8, 160-164.
- Papageorgiou, C. & Wells, A. (2001b) "**Positive beliefs about depressive rumination: development and preliminary validation of a self-report scale**". *Behavior Therapy*. 32, 13-26.
- Pitromonaco, P. R. & Barrett, L. F. (2000a) "**The internal working models concepts**". *Review of General Psychology*. 4, 155-175.
- Qualter, P., Brown, S. L., Rotenberg, K. J., Vanhalst, J., Harris, R. A., Goossens, L., Bangee, M., Munn, P. (2013) "**Trajectories of loneliness during childhood and adolescence: predictors and health outcomes**". *Journal of Adolescence*. 15, 1-11.
- Russel, D. (1996) "**UCLA Loneliness Scale (version 3): Reliability, validity and factor structure**". *Journal of Personality Assessment*. 66, 20-40.
- Treynor, W., Gonzalez, R., & Nolen-Hoeksema, S. (2003) "**Rumination reconsidered: A Psychometric analysis**". *Cognitive Therapy and Research*. 27, 247-259.
- Turan, N. (2009) "**The Contribution of Rumination, Internal Working Models of Attachment, and Help Seeking Attitudes on Psychological Symptoms of University Students**". In Partial Fulfillment of The Requirements for The Degree of Master of Science in The Department of Educational Sciences.
- Vanhalst, J., Klismastra, T. A., Luyckx, K., Scholte, R. H. J., Engels, R. C. M. E., & Goossens, L. (2012) "**The interplay of loneliness and depressive symptoms across adolescence: exploring the role of personality traits**". *Journal of Youth and Adolescence*. 41, 776-787.

- Wie, M., Heppner, P. P., & Mallickordt, B. (2003) "**Perceived coping as mediator between attachment and psychological distress**". Journal of Counseling Psychology. 50, 438-447.
- Wie, M., Vogel, D. L., Ku, T. U., & Zakalik, R. A. (2005) "**Adult attachment, Affect regulation, Negative mood, Interpersonal problems**". Journal of counseling Psychology. 52, 14-24.
- Wadsworth, D. B. (1986) "**Two scales differentiating between emotional isolation and social isolation as two distinct types of loneliness**". Unpublished master's thesis, Humboldt State University, Arcata, California pp 47-48.

A Comparative Study on Attachment Styles, loneliness and Ruminations among University Students

Mohsen Jadidi

Ph.D., Assistant Professor, Islamic Azad University, Bandargaz Branch, Golestan, Iran

Yar Ali Dosti

Ph.D., Assistant Professor, Islamic Azad University, Sari Branch, Mazandaran, Iran

Seyyedeh Hadith Hosseini

Master degree in Psychology, Islamic Azad University, Sari Branch

Received:

Accepted:

This study is to compare the attachment styles, social and emotional loneliness and rumination among female and male students. This research was post events of a causal-comparative investigation and its statistical population was students of Mazandaran Azad university that a sample of 200 people (106 girls, 94 boys) were selected by multistage cluster sampling and all answered to scale of adult attachment styles RAAS, scale of Social loneliness UCLA, scale of Emotional loneliness WSL and at last Trynor's the 10-item questionnaire rumination. The data collected by multivariate analysis of variance (MANOVA) and one way (ANOVA) and Multivariable regression analysis were analyzed. The results revealed that Gender differences in two subscales of closeness-attachment and dependency-attachment isn't statically significant, but there is a significant difference in the anxiety-attachment subscale ($p < 0.005$). There is no significant difference between means of male and female students who participated in the variables of social loneliness, emotional loneliness and rumination ($p < 0.005$). Students' attachment styles and loneliness can predict 23.1% of their rumination ($p < 0.005$), Students' attachment styles and rumination can also predict 33.5% of their emotional loneliness and 16.3% of their social loneliness ($p < 0.0001$). The results of this study indicate that attachment styles and rumination can predict social and emotional loneliness.

Keywords: Attachment Styles, Social Loneliness, Emotional Loneliness, Rumination and University Students